

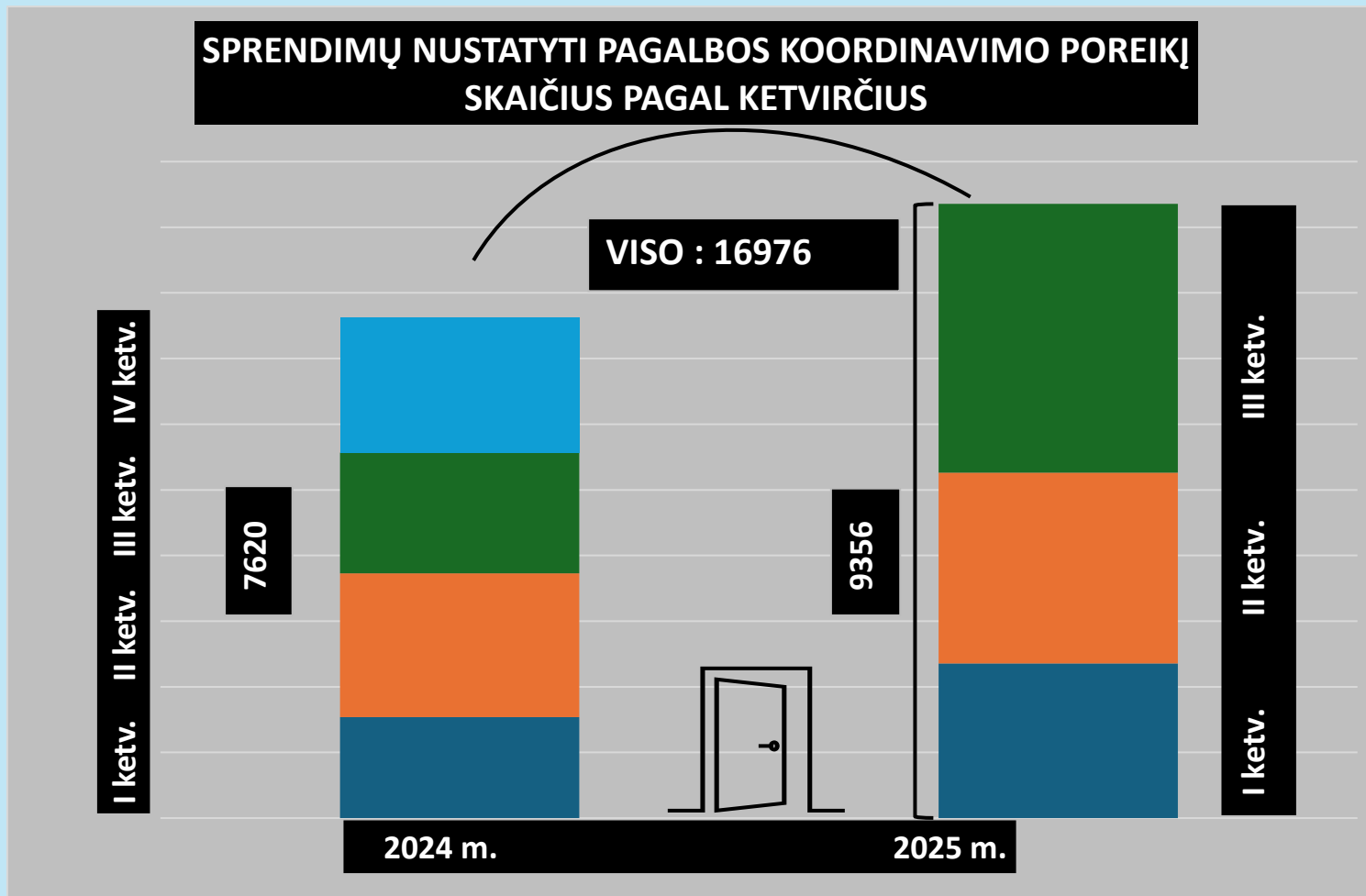
ASMENS SU NEGALIA TEISIŲ APSAUGOS AGENTŪRA

PRIE LIETUVOS RESPUBLIKOS SOCIALINĖS
APSAUGOS IR DARBO MINISTERIJOS

**PAGALBOS KOORDINAVIMO GAIRĖS:
BENDROS ATSAKOMYBĖS PRINCIPAI IR PROBLEMOS**

2025 M.

SPRENDIMŲ SKIRTI PAGALBOS KOORDINAVIMĄ IR SUDARYTI PAGALBOS PLANĄ SKAIČIUS NUO 2024 M. DIDĖJA

PAGALBOS KOORDINAVIMO PROCESO DALYVIAI

1.1. Asmens su negalia teisių apsaugos agentūra prie Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos (toliau – Agentūra):

1.1.1. teritorinių skyrių darbuotojai (vyriausieji specialistai), pildantys Individualios pagalbos poreikio klausimyną, Anketą pagalbos koordinavimo poreikio vertinimui vaikams iki 4 m. amžiaus (toliau – Anketa), ir organizuojantys Klausimyno pildymą pensinio amžiaus asmenims (išskyrus dirbančius pensinio amžiaus asmenis) savivaldybėse pagal šių asmenų gyvenamąją vietą;

1.1.2. teritorinių skyrių vedėjai (patarėjai), peržiūrintys jų skyriuose suformuotus pagalbos planus ir priimančys (pasirašantys) sprendimus dėl pagalbos koordinavimo poreikio;

1.1.3. Agentūros pagalbos vadybininkai (Pagalbos koordinavimo skyriaus vyriausieji specialistai), kurie užpildytame Klausimyne ar Anketoje surinktų duomenų pagrindu atlieka suformuoto pagalbos plano peržiūrą iki sprendimo dėl pagalbos koordinavimo poreikio priėmimo ir priimto sprendimo skirti pagalbos koordinavimą ir sudaryti pagalbos planą įgyvendinimo stebėseną;

1.1.4. Pagalbos koordinavimo skyriaus vedėjas (patarėjas) ir specialistai, prižiūrintys pagalbos vadybininkų darbą, teikiantys metodinę, konsultacinę pagalbą, organizuojantys tarpinstitucinius susitikimus problemoms aptarti ir ieškoti jų sprendimo būdų;

1.1.5. Informacinių technologijų skyriaus vedėjas ir šio skyriaus darbuotojai, teikiantys pagalbos koordinavimo statistinius duomenis, atsakantys už tinkamą informacinės sistemos, kurioje renkami pagalbos koordinavimo duomenys, nustatant asmens negalią, funkcionavimą;

1.1.6. Metodinės pagalbos ir analizės skyriaus darbuotojai, konsultuojantys asmens negalios nustatymo klausimais, renkantis ir (ar) teikiantys negalios ir su ja susijusių poreikių nustatymo statistinius duomenis;

1.1.7. Sprendimų kontrolės skyriaus vedėjas (patarėjas) ir specialistai, nagrinėjantys skundus dėl pagalbos koordinavimo poreikio ir priimančys atitinkamus sprendimus;

1.1.8. Agentūros direktoriaus pavaduotojas pagal administravimo sritį, užtikrinantis pagalbos asmeniui su negalia teikimą pagal Agentūroje sudarytą pagalbos planą, organizuojantis vykdymo priežiūrą ir stebėseną;

1.2. Suinteresuotos institucijos, kurioms Agentūra, priėmusi sprendimą skirti pagalbos koordinavimą ir sudaryti pagalbos planą, perduoda šį sprendimą vykdyti:

1.2.1. Techninės pagalbos priemonių centras;

1.2.2. Savivaldybės administracija pagal asmens gyvenamąją vietą;

1.2.3. Lietuvių gestų kalbos vertimo centras;

1.2.4. Viešoji įstaiga LASS Pietvakarių centras;

1.2.5. kitos institucijos, esant teisiniam pagrindui.

PAGALBOS KOORDINAVIMO GAIRĖSE IŠVARDINTOS:

AGENTŪROS PAGALBOS VADYBININKO ATSAKOMYBĖS;

KITŲ SUINTERESUOTŲ INSTITUCIJŲ ATSAKOMYBĖS, T. Y., KĄ UŽTIKRINA:

Savivaldybių paskirti darbuotojai, pildantys Klausimyną nedirbantiems pensinio amžiaus asmenims;

specialistas, organizuojantis pagalbos plano vykdymą;

atsakingi darbuotojai, gavę specialisto, organizuojančio pagalbos plano vykdymą, paskyrimą vykdyti pagalbos planą;

Asmenų su negalia reikalų koordinatorius.

BENDROS ATSAKOMYBĖS PRINCIPAI

- Pagalbos koordinavimo proceso dalyviai savo pozityviu požiūriu, neturint išankstinių nuostatų asmens ar pagalbos koordinavimo proceso atžvilgiu, siekia, kad kiekvienam asmeniui, besikreipiančiam dėl negalios nustatymo pirmą ar ne pirmą kartą, būtų pasiūlytas pagalbos koordinavimas ir paaiškinta apie pagalbos plano naudą: asmeniui nustačius negalią ir sudarius pagalbos planą, jam nereikės savarankiškai ieškoti pagalbos (atsakinga institucija ar jai pavaldi įstaiga, gavusi pagalbos planą, su juo susisieks). Asmuo gaus reikalingą informaciją apie pagalbos galimybes, jam bus paaiškinta, ar paslaugos mokamos, kokius papildomus dokumentus asmuo turi pateikti, ar asmuo atitinka reikalavimus konkrečiai priemonei (paslaugai) gauti. Jeigu siūlomų techninės pagalbos priemonių artimiausiu metu nereikės, asmuo bus aprūpintas reikalingais kontaktais, kad susisiektų prireikus.
- Vengiama asmeniui sukelti nepagrįstus lūkesčius (pagalbos plano sudarymas automatiškai neužtikrina pageidaujamos priemonės ar paslaugos faktinio skyrimo ar suteikimo; pagalbos plano vykdymo metu analizuojama, ar asmuo atitinka teisės aktais nustatytus reikalavimus konkrečiai priemonei, paslaugai gauti).
- Institucijos, vykdančios pagalbos planus, užtikrina savalaikį susisiekimą su asmeniu (atstovu) .
- Agentūros pagalbos vadybininkai, bendradarbiaudami su Agentūros teritorinių skyrių vedėjais, organizuoja savalaikį pagalbos plano netikslumų taisymą, klaidų prevenciją.

POREIKIŲ NUKREIPIMAS PILDANT INDIVIDUALIOS PAGALBOS POREIKIO KLAUSIMYNĄ

- Jeigu asmuo sutinka, kad jam būtų sudaromas pagalbos planas, tuomet informacinėje sistemoje pažymimas sutikimas ir, pildant klausimyną / anketą vaikams iki 4 m. pokalbio metu identifikuojami tam tikri poreikiai, kurių užtikrinimui reikalingas pagalbos koordinavimas.
- Klausimyne ar anketoje žymimi pagalbos poreikiai nukreipiami vykdyti:
 - ✓ techninės pagalbos priemonių poreikis – Techninės pagalbos priemonių centrui;
 - ✓ darbo rinkos (jei asmeniui svarbu įsidarbinti / pakeisti darbą / įgyti kvalifikaciją) – Užimtumo tarnybai;
 - ✓ būsto pritaikymo poreikis – savivaldybės administracijai;
 - ✓ transporto organizavimo (pavėžėjimo) paslauga – savivaldybės administracijai;
 - ✓ materialinė pagalba (vienkartinė pinigine parama / socialinė kortelė skurstančiam asmeniui) – savivaldybės administracijai;
 - ✓ pagalbininko (specialisto) poreikis (jei reikia pagalbos buityje, palydinti į įstaigas, lavinant kalbą, psichologinės pagalbos ir pan.) – savivaldybės administracijai;
 - ✓ jei asmuo nuo 16 metų turi sunkų regos sutrikimą, pagalbininko (specialisto) poreikis – Viešajai įstaigai „LASS Pietvakarių centras“;
 - ✓ jei klausos sutrikimą turintis asmuo moka gestų kalbą ir jam reikalinga pagalbininko (specialisto) gestų kalbos vertimo paslauga – Lietuvių gestų kalbos vertimo centrui.

Suinteresuota institucija, kuriai nukreipiamas pagalbos planas

Institucijos ar jos įgaliosios įstaigos teikiamų paslaugų pavyzdžiai

Techninės pagalbos priemonių centras	Techninės pagalbos priemonės ir apmokymas jomis naudotis (judėjimo, klausos, regos, komunikacijos ir sensorikos)	
Užimtumo tarnyba prie Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos	Darbo rinkos (profesinio užimtumo) paslaugos	
Savivaldybės administracija pagal asmens gyvenamąją vietą	Būsto pritaikymas Apgyvendinimas apsaugotame būste Pagalba į namus Dienos socialinė globa Transporto organizavimas Asmeninė pagalba (asmeninis asistentas) Švietimo pagalbos organizavimas Parama mokinio reikmėms įsigyti Kompleksinės paslaugos šeimai Intensyvi krizių pagalba Laikinas apgyvendinimas	Asmens higienos ir priežiūros paslaugų organizavimas Socialinių įgūdžių ugdymas, palaikymas ir (ar) atkūrimas Laikinas atokvėpis Socialinės reabilitacijos paslaugos asmenims su negalia bendruomenėje Socialinės dirbtuvės / atvejo vadybininko pagalba psichikos ir (ar) intelekto negalią turintiems asmenims (16-65 metų) <i>(veiklos sritys: bendravimas ir kasdienė veikla; dalyvavimas (įsitraukimas))</i> Kitos specialiosios pagalbos paslaugos Materialinė parama / socialinė kortelė maisto produktams, higienos reikmėms įsigyti
VšĮ „LASS pietvakarių centras“ <i>(socialinio dalyvumo ugdymo paslaugą teikia nuo 2024 m. rugsėjo iki 2026-11-30 pagal sutartį su Asmens su negalia teisių apsaugos agentūra)</i>	Socialinio dalyvumo ugdymo paslauga asmenims nuo 16 metų su regos sutrikimais (mokosi orientuotis aplinkoje, ugdo kasdienes ir komunikacinius įgūdžius, gauna psichologo pagalbą, informaciją apie dalyvavimo darbo rinkoje galimybes) <i>(veiklos sritys: pažinimas; judėjimas (mobilumas); savipriežiūra; bendravimas ir kasdienė veikla; dalyvavimas (įsitraukimas))</i> Šią paslaugą gali gauti asmenys, kuriems gydytojo oftalmologo nustatytas abiejų akių regėjimo funkcijų susilpnėjimas: - geriau matančios akies regėjimo aštrumas su korekcija yra ne didesnis kaip 0,05 arba regėjimo akipločio koncentrinis susiaurėjimas iki 10 laipsnių; - geriau matančios akies regėjimo aštrumas su korekcija yra ne didesnis kaip 0,3 arba regėjimo akipločio koncentrinis susiaurėjimas iki 20 laipsnių.	
Lietuvių gestų kalbos vertimo centras	Vertimo paslaugos (asmenims, turintiems klausos negalią ir mokantiems lietuvių gestų kalbą): <i>(veiklos sritys: bendravimas ir kasdienė veikla; dalyvavimas (įsitraukimas))</i> - iš lietuvių kalbos žodžiu į lietuvių gestų kalbą; iš lietuvių gestų kalbos į lietuvių kalbą žodžiu; iš lietuvių gestų kalbos (vaizdo teksto įrašai) į lietuvių kalbą raštu; iš lietuvių kalbos raštu į lietuvių gestų kalbą realiuoju laiku.	

PAGALBOS PLANO SUDARYMO PRINCIPAI IR PROBLEMOS (1)

- Pagalbos planas sudaromas individualios pagalbos poreikio klausimyno pagrindu. Klausimynas pildomas prieš atliekant medicininės dalies vertinimą, todėl jį pildantis specialistas tuo metu nežino, kokia negalia asmeniui bus nustatyta, ar kartu su dalyvumo / neįgalumo lygiu bus nustatytas individualios pagalbos teikimo išlaidų kompensacijos poreikis. Specialistas remiasi asmens teikiama informacija, todėl pasitaiko atvejų, kai identifikuoja būsto pritaikymo poreikį, nors vėliau paaiškėja, kad būstas negali būti pritaikytas, nes asmeniui nenustatomas individualios pagalbos teikimo išlaidų kompensacijos poreikis dėl judėjimo, regos, psichikos ar elgesio sutrikimo. Tokiu atveju pagalbos planą gavusi vykdyti institucija, įvertinusi asmens atitiktį reikalavimams, žymi neskyrimo priežastį: asmuo ar asmens atstovas (šeima) neatitinka priemonės ar paslaugos skyrimo sąlygų.
- Klausimyną pildantis darbuotojas identifikuoja pagalbos koordinavimo reikalaujantį poreikį, tačiau nevertina, ar asmuo atitinka teisės aktų reikalavimus norimai paslaugai gauti, konkrečios savivaldybės tvarkos, eilių, paslaugų buvimo ar trūkumo konkrečioje savivaldybėje. Be to, kai klausimyne identifikuoja pagalbininko (specialisto) poreikį, nenurodo, ar asmeniui turi būti skirta pagalba į namus, ar dienos socialinė globa namuose, ar institucinė globa, ar atvejo vadyba ir pan. Pagal pagalbos plane identifikuotus poreikius savivaldybė ar jos įgaliota įstaiga siūlo konkrečią paslaugą, priima asmens prašymą paslaugai gauti ir sprendimą skirti, jei asmuo atitinka visus reikalavimus bei sutinka mokėti (jeigu paslauga mokama).
- Pasitaiko atvejų, kai klausimyne ir atitinkamai pagalbos plane miego kokybei gerinti, atskirų kūno dalių išskyrų priežiūrai ar kitiems identifikuotiems poreikiams institucijos negali pasiūlyti priemonės ar paslaugos, pvz.: psichologo paslaugos. Tokiu atveju žymi: pagal identifikuotus pagalbos poreikį nėra galimos suteikti priemonės ir (ar) paslaugos suinteresuotos institucijos kompetencijos ribose ir (ar) bendradarbiaujant su kitomis institucijomis. Siekis – savivaldybės, Techninės pagalbos priemonių centras fiksuoja trūkstamas paslaugas, priemones, praneša asmenų su negalia reikalų koordinatoriui, deda pastangas, kad tam tikros priemonės, paslaugos atsirastų. Techninės pagalbos priemonių sąrašai tvirtinami teisės aktais, institucijos teikia siūlymus dėl tam tikros priemonės įtraukimo į sąrašus.

PAGALBOS PLANO SUDARYMO PRINCIPAI IR PROBLEMOS (2)

- Pagalba asmeniui apima įvairias formas, įskaitant projektines veiklas, bendradarbiavimą su NVO. Asmenų su negalia reikalų koordinatorių skatiname rinkti informaciją apie savivaldybės teritorijoje vykdomus projektus, kuriuose dalyvauja sveikatos, švietimo, socialinės įstaigos, NVO. Perduoti informaciją su pagalbos planu dirbantiems specialistams, organizuoti atmintinių rengimą darbuotojams ir klientams.
- Jeigu pagalbos planą vykdančios institucijos darbuotojas išsiaiškina, kad pagalbos plane nėra identifikuotas poreikis techninės pagalbos priemonėms, nors asmeniui jų reikia arba atvirkščiai – nėra identifikuoto pagalbininko (specialisto) poreikis, nors asmuo negali gyventi be priežiūros – prašome informuoti pagalbos planui priskirtą ANTA pagalbos vadybininką, kuris organizuos pagalbos plano papildymą ir jo pakartotinį perdavimą į SPIS.
- Jeigu pagalbos plane yra sumaišytas poreikių nukreipimas, pvz.: dėl pagalbininko (specialisto) nukreipta Techninės pagalbos priemonių centrui, o dėl sensorikos priemonių – savivaldybei, prašome šių institucijų perduoti poreikius tarpusavyje SPIS. Yra įdiegtos techninės galimybės tą padaryti, jei nepavyksta – konsultuotis su SPIS pagalbos komanda, ANTA pagalbos vadybininku. Stenkimės vengti situacijų, kai įvedama neskyrimo priežastis ir nepasirūpinama, kad ANTA pagalbos vadybininkas organizuotų nukreipimą poreikį turinčiai užtikrinti institucijai. Kviečiame rašyti el. paštu, skambinti nurodant pagalbos plano numerį SPIS.

ORIENTACIJA Į ŽMOGŲ

- Savalaikis susisiekimasis su asmeniu (atstovu) ir siūlomasis paslaugos įvedimas SPIS: per 20 d. d. nuo pagalbos plano gavimo
- Nepavyksta susisiekti su asmeniu (atstovu)? Agentūros pagalbos vadybininkas patikrins alternatyvius kontaktus!
- Jeigu asmuo jau gauna paslaugas, ko jam reikia daugiau / papildomai?
- Informacijos asmeniui (atstovui) pateikimas suprantamu būdu, esant galimybei, vykstama pas asmenį į namus.
- Tarpininkavimas tarp kitų skyrių / įstaigų (pvz.: reikalinga ne tik pagalba namuose, bet ir informacija dėl šildymo kompensacijos, vienkartinės piniginių paramos).
- Greta informavimo / konsultavimo – specializuotų paslaugų pasiūlymas, paaiškinimas, kokius reikalavimus asmuo turi atitikti, kokius dokumentus pateikti.
- Paaiškinimas, kodėl priemonė ar paslauga negali būti skiriama
- Tarpinstitucinis bendradarbiavimas (perduodant pagalbos plano vykdymą vieni kitiems, susisiekiant su pagalbos vadybininku, jeigu reikia tikslinti plano informaciją).
- Mentorystė apmokant naujus darbuotojus, įskaitant prisijungimą prie Teams, SPIS.
- Komunikacija įstaigos viduje ir su pavaldžiomis įstaigomis (kodėl man paskyrė dirbti su pagalbos planais?)